

זדון הביתה

30.12.24

אירוע חנוכה ופתיחת השנה האזרחית בחלוצ 33

דזר העורכת / חנה רוצינשטיין

שלום לכולם,

שוב חנוכה. מתחילים סבב חדש של חגים. בשנית מאז ה-7.10. חג של גבורה, ניסים ואור בימים ההם, בעת שבזמן הזה עדיין חטופים ועדיין עקורים ועדיין מלחמה בחזיתות רבות. אנחנו כל כך מחכים שמעשים יביאו את השבת החטופים. מדברים על "עסקה". לצערנו העצום, נכון לכתיבת שורות אלו, רק מדברים. אין דרך לתאר עד כמה בלתי נתפש שהם עדיין שם בגהינום, בפתחו של חורף שני.

אסור להתרגל, אסור לנרמל וחייבים להמשיך לפעול להשבתם ללא לאות.

יחד עם זאת כמו בשני קווים מקבילים, מדליקים נרות ומציינים חג. רקפות ונרקיסים שבים לפרוח, ביישובי הצפון מתחילים לשוב הביתה. אומדים נזקים, מתחילים לשפץ ולנקות, לאסוף את הקהילות שהתפזרו ובעיקר מקווים שהפסקת האש תחזיק מעמד.

ואצלנו - קהילת נירים עסוקה בשאלות מורכבות ובהתלבטויות לא פשוטות באשר לחזרה הביתה. קבוצות הווטסאפ, השיחות הרשמיות והבלתי רשמיות גועשות. אני מניחה שרבים חשבו כמוני, שנחזור הרבה יותר מהר, אחרי תום המלחמה והשבת החטופים. שנחזור לאזור בטוח יותר ובתחושה בטוחה.

למציאות מסתבר, דרכים משלה המציבות כל משפחה וכל אחת ואחד מאיתנו מול החלטות שאיך שלא נסובב אותן, לא נמצא תשובה קלה או פשוטה. מוסדות הקיבוץ, בעלי התפקידים והצוותים השונים עושים ככול יכולתם לרקום תכנית שתאפשר לכל אחד ואחת בחירה מסוימת בתוך המגבלות הקיימות, מתכננים, מתקנים ועדיין הדברים די מעורפלים. כל זאת תוך הערכות ועבודות קדחתניות בתחום הבינוי, הטיפול בתשתיות, החינוך

והבריאות לשובנו הביתה.

וכמאמר שירו של רוטבליט "לא קלה היא לא קלה דרכנו.... עם האור נוסף ללכת הלאה / עוד הדרך רבה / המסע עדיין לא תם".

ב- 13.12.24 קיימנו מפגש קהילתי רב משתתפים עם חנה פרי, איילת פופלוול סוויצקי, אסתר, אורן ונופר בוכשטב. שמענו בנשימה עצורה את חנה שסיפרה על החטיפה והשבי, את איילת על חלקה המרתק במשלחות לחו"ל, את משפחת בוכשטב על מטה משפחות החטופים וחלקה של המשפחה במאבק להשבת החטופים ומעט ממה שעבר עליהם בתקופה זו. נגענו בקצה המזלג. יש כל כך הרבה שקרה ועדיין קורה.

ב- 26.12.24 התקיים אירוע לכבוד חנוכה והשנה האזרחית החדשה. יחד עם המוזיקה והכיבוד, בלטו במיוחד החיבוקים ושמחת המפגש עם חברים שלא יוצא לפגוש ביומיום.

חנוכה כבר כאן עם פעילויות רבות בתרבות ובחינוך. נשמע עליהן בהמשך.

החודש סיים גדי ירקוני כהונה של כעשור בראשות המועצה האזורית אשכול. תפקיד מורכב ומלא אתגרים בכלל ובשנה האחרונה בפרט. מודים ומאחלים לך שתצליח לנוח קצת ובהצלחה בהמשך הדרך!

מקווה שתמצאו עניין בעלון זה. נשמח לתגובות וכתבות לעלון הבא.

חג של אור ובשורות טובות, ניסים ומעשים!

עורכת: חנה רוצינשטיין

צוות המערכת: אורי רז, ענת מרלא, לילך

שער, נעם רוצינשטיין, עמית סיגאוי

תוכן עניינים

4	ברכת מנהלת הקהילה באירוע הקהילתי ב- 25.10.2024 / מאיה ליברמן
5-6	נירים בדרך הביתה / גולדי פוירשטיין הס
7	סנכה חדשה לרפת נירים / מרסלן
8	קבוצת קקאו 🍫 / אבי תדהר, מדריך שנת בר המצווה
9	ידידים מארגון KUMISRAEL / גבי אנקב
10-11	המסע שלנו לארה"ב - מיזם פרוג'קט 24 / מירב לוי
12-15	סלעית מנירים, סלעית בשן מפרויקט עדות 710
16	נסענו כי התגעגענו / שני אפרים
16-19	לקט של קטעים מתוך מכתבים / סולן
20	יום הולדת למתן / משה תייר (אח של אסתר)
21	אבי אבי / מילים: עודד אבישר לחן: משה וילנסקי
22	"אין כמו אהבה"

הידעת?!

לחיצה על שם הכתבה תיקח אותך
ישר לכתבה!

**בונוס - בכל עמוד יש כפתור בצורת
חץ שמחזיר לתוכן העניינים!**

הבאים איך בתוך החושך הגדול ביותר, מצאנו את הכוח לכתוב, לשיר, להמשיך להאמין.

אני רוצה להודות לכל מי שהעז לכתוב, לחשוף, לשתף. זה לא מובן מאליו לפתוח את הלב ככה. כל מילה שכתבתם היא אבן בבניין התקומה שלנו. כל שיר הוא עוד צעד בדרך חזרה הביתה.

הערב הזה הוא עדות לכך שהקול שלנו לא נדם. שהסיפור שלנו ממשיך להיכתב, גם בימים הקשים ביותר. ושבסופו של דבר, המילים שלנו, השירים שלנו, הם שיובילו אותנו בחזרה הביתה.

יחד נמשיך לכתוב את הפרק הבא בסיפור של קהילת נירים - סיפור של זיכרון וגעגוע, של כאב ותקווה, של שבר ותקומה.

תודה לכולכם.

חברות וחברי קהילת נירים היקרים, אנחנו מתכנסים היום כדי להקשיב - להקשיב לקולות שלנו, למילים שכתבנו, לשירים שנבעו מתוך התהום העמוקה של השבעה באוקטובר. כל שיר, כל טקסט שנכתב על ידי חברינו, הוא עדות חיה לדרך שבה אנחנו מנסים לעבד את הבלתי נתפס.

המילים שנשמע הערב נכתבו בדם ליבם של חברינו. הן נכתבו בלילות של געגועים, בימים של כאב, ברגעים של תקווה. כל טקסט הוא חלון לנפש של מי שכתב אותו, אך בה בעת הוא גם מראה המשקפת את הסיפור של כולנו.

יש משהו מיוחד בכך שבחרנו להתמודד דרך המילה הכתובה. דרך השירה והכתיבה, אנחנו מנסים לתת צורה לכאוס, להפוך את הזעקה האילמת למשהו שאפשר לחלוק, להבין, אולי אפילו להתנחם בו.

כשנקשיב לטקסטים היום, נשמע את הדי הפחד של אותו בוקר נורא, את הגעגועים העזים לבית, את התקווה שעדיין מפעמת בנו. נשמע את קולו של הכאב, אבל גם את קולה של האהבה העצומה שלנו למקום הזה, לקהילה הזו.

השירים והטקסטים האלה הם יותר מסתם מילים על נייר. הם המצבה החיה שאנחנו מקימים לזיכרון של מה שהיה, והם גם המגדלור שמאיר את דרכנו קדימה. בכל שורה שנכתבה יש הבטחה - הבטחה שלא נשכח, הבטחה שנמשיך, הבטחה שנחזור.

כשנחזור הביתה לנירים, נביא איתנו את כל המילים האלה. הן יהיו חלק מהסיפור שלנו, עדות לתקופה הזו של נדודים, של כאב, אבל גם של יצירה וצמיחה מחדש. הן יספרו לדורות

תהליך העבודה -
לכולנו היה ברור כי על מנת שאירוע כזה יהיה באמת שייך לקהילה, ישנה חשיבות גדולה לתהליכי שיתוף והסברה לכל אורך הדרך. בצוות מצאנו את עצמנו עונים על שאלות רבות העוסקות במהות האירוע, וכן גם עם קולות שתוהים לגבי נחיצותו והרלוונטיות שלו לקהילת נירים ודווקא באוקטובר. על כולם השתדלנו לענות בכנות ומתוך אמונה בערכים המשמעותיים שסוג המפגש הזה יכול להביא עמו, ביכולת שלו ליצור מרחב אמפתי ומחבר בין המשתתפים והקהל כאחד, וביכולת שלו לתרום לתהליכי ריפוי ושיקום שלנו כקהילה.

לתערוכת האומנות פרסמנו קול קורא ייעודי ליצירות שנוצרו על רקע השנה האחרונה, באופן פרטי או באחת מהסדנאות.

באשר לחלק הבימתי, היה לנו מאוד חשוב שהאירוע יהיה מדויק לנירים באופיו ובמסרים שלו. לכן קיימנו שני מפגשי שיתוף ציבור וכן הוצאנו סקר, והם סייעו לנו לעגן את הקווים המנחים ואת המסרים שיעברו במהלך האירוע. למדנו לא מעט מתוך התגובות השונות של הציבור, ומתוכם הוגדר הנרטיב המוביל, ככזה שיאפשר לנוע בין רגשות של אבל, כאב ואובדן, לגאווה, לכידות וזקיפות קומה, והכרה בכוחות הקהילתיים השונים שסייעו לצלוח את השנה האחרונה.

ככל שהתקדמנו בזמן ובעבודה על האירוע, קיבלנו עוד פניות של חברים וחברות להשתתף בו כזמרים, כותבים, או מציגים בתערוכת האומנות, והדברים הלכו וקיבלו נפח וצורה. בסופו של דבר השתתפו בו כ- 40 איש, שהציגו בתערוכה, כתבו, הקריאו, שרו וכו'.

אמנם מאז ה- 25.10 זה נראה שזרמו הרבה מים בנחל באר שבע אבל... עדיף מאוחר מלעולם לא.

הקונספט של ההתכנסות הקהילתית שהתקיימה ב- 25.10 נולד בצוותי השיח הקהילתי ובצוות החוסן. זיהינו שישנם חברים רבים בקהילת נירים בעלי רצון וצורך לעסוק ביצירה. בנוסף, סברנו שיהיה נכון, במיוחד בחודש אוקטובר, ליצור מרחב בקהילה שייתן ביטוי לקשת הרגשות אשר מועד זה מביא עמו לכלל חברי הקהילה. בראש ובראשונה לאובדן, לאבל ולשבר העצומים על מה שעברנו כקהילה, לכאב הבלתי נגמר על החטופים והנרצחים, ולצד זאת, גם לצורך לשאת עיניים קדימה, לחשיבות של זקיפת הגו ולהעמקת החיבור לקהילת נירים, ולהכרה בכוחות הרבים הקיימים בקהילה, אשר באו לידי ביטוי לאורך השנה האחרונה.

אין ספק שזהו בהחלט תיאור מורכב ואולי שאפתני לאירוע אחד שהוא בסופו של דבר נקודה בודדה בזמן. ובכל זאת, התכנס סביב האירוע צוות עבודה מהחלומות, ששינס מותניים על מנת ליצור את ההלימה הנכונה בין הקונספט והמטרות, המשתתפים והקהילה כולה.

אחת הפעולות הראשונות שעשינו הייתה לבחור את במאי התוכן, אשר יתכלל את החלק הבימתי, וכך התקבל ברוב קולות גיא ברכה המוכשר, אשר הביא עמו את עוזי המנהל המוזיקלי. גיא פרש בפנינו את תפיסת עולמו בנוגע לעבודה עם קהילות והרגשנו שהוא האדם הנכון לכך.

לאוצרות ולהפקה של תערוכת האומנות בוצע מיקור חוץ, ולשם כך נקראה לדגל ציפי זוהר, מנהלת המרכז לאומנויות, אשר במסגרתו מתקיימות סדנאות רבות, שגם היום משתתפים בהם חברי וחברות נירים השונים.

בעיני, האירוע שהתקיים ב- 25.10
בהחלט תרם לכך, ואני מרגישה שהייתה
לי זכות גדולה ומיוחדת לעסוק בו.

רוצה להודות מעומק ליבי - לצוות
האלופים המסור שהיה איתי על זה
מהרגע הראשון ולכל דבר בדרך. והייתה
חתיכת דרך....

דגנית סרלין רז, נעם רובינשטיין, לילך
אבן צור, בשמת גלין, נאווה עציון, אדל
ראמר, עינב מאור, ארז וולוז'ני.
תודה גם לענת, חנה רובינשטיין, נטע
ורינת ג. שסייעו וייעצו לאורך הדרך.
לדבורה שלייכר על הסיוע בארגון
התערוכה.

לכל משתתף ומשתתפת שלקחו חלק
ביום זה בכל אופן שהוא. ריגשתם
ונגעתם בהמון אנשים.
להנהלת הקיבוץ על הגיבוי והשותפות.
וכמובן, לכל מי שהגיע...
שנמשיך בדרך שלנו והביתה

החזרות לאירוע אפשרו לנו להעמיק את
ההיכרות ההדדית ולהכיר חלקים שונים
שלא תמיד היכרנו בקרב משתתפי
האירוע. החזרה הראשונה, בה לראשונה
הקריאו המשתתפים מפרי עטם, הייתה
מרגשת במיוחד, והשאירה רבים מאתנו
עם לחלוחית בעיניים.

מפה לשם, הגיע בוקר ה- 25.10.

שמחנו מאוד לראות רבים שהגיעו,
מקצווי הארץ, למפגש המרגש.
השתדלנו להשאיר מספיק זמן
להתכנסות ומפגש חופשי, דברים
שחסרים לנו מאוד ביום-יום כקהילה
באשר נהיה ברחבי הארץ.

תערוכת האומנות הייתה מרגשת
במיוחד, והיצירות שהוצגו בה היו
יפהפיות, נוגעות ללב ואפשרו לנו לחוש
ולהכיר עוד קצת את עולמם הפנימי של
כל אחד מהמציגים.

החלק הבימתי היה גם הוא מלא ברגש
ובאולם השתררה תחושה מיוחדת של
אינטימיות וביחד. יצרנו כקהילה מרחב
שהוא משלנו, של כאב, געגועים וגאווה
שמילאו לבבות רבים. היכולת שלנו
להביא כפרטים בקהילה את הכאבים,
השאלות והתהיות היא ללא ספק עדות
והוכחה לחוסנה, לחוזקה של הקהילה
וליכולות של אמפתיה והקשבה לאחר.
דבר שניכר בעוצמתו באותו יום שישי.

והנה אנחנו חוזרים להיום, נראה כי כל
כך הרבה זמן עבר מאז....

המלחמה עדיין, החטופים, למרבה
הזוועה, עדיין, והרבה דברים כל כך לא
ברורים והמון שאלות פתוחות.

חלק מרכזי מהיכולת להתמודד כקהילה
עם כל מה שמביאה אתה המציאות
המאתגרת והיוזימית, עוברת ביכולת
שלנו כקהילה וכפרטים, להיות
אמפתיים לכאבים ולצרכים השונים של
כל פרט בקהילה, ויצירת מרחב בטוח
לשיח בנוגע להם.

סככה חדשה לרפת נירים / מרסלו

לפני כ-8 שנים החל מסע זה, מסע שנמשך זמן רב יותר ממה שציפינו.

בשנים האחרונות דרור עבד קשה על קידום האישורים, אך ההתקדמות הייתה איטית. לאחר תקופה ממושכת של המתנה הגיע הרגע המיוחל וקיבלנו את אישורי הבנייה בסוף 2023, ולמרות התקופה המאתגרת שעברנו, החלטנו להמשיך קדימה ולהשקיע בסככה החדשה.

הצורך בסככה ל-200 פרות, גדל בעקבות הגדלת המכסה שלנו ב-25%, כמיליון ליטר, שהגיעה ל-5 מיליון ליטר בסה"כ. הבנו כי מבנה חדש חיוני להכיל ולספק את הצרכים של הרפת.

לאחר חיפוש קבלנים מתאימים והכנות רבות התחלנו את הבנייה והשלמנו אותה במהירות שיא בהצלחה. ב-31.10.2024, לאחר 8 שנים של תכנון והמתנה, סוף סוף יכולנו להעביר את הפרות למבנה החדש. הפרות הסתגלו במהירות לסביבה החדשה והחלו לייצר חלב.

קשה להאמין איזו דרך עשינו בתקופה הקשה שעברנו. לא הייתי בטוח כיצד נוכל להמשיך אחרי המצב שהיה, לרפת ולי. היום הרפת השתקמה, יש תוכניות חדשות להמשך בקידום של הרפת.

על אף ההצלחה בהשתקמות של הרפת, עוד מלווים אותי העצב, חוסר הודאות על המצב הביטחוני והכלכלי, המלחמה שממשיכה, החטופים שעוד לא חזרו מעזה.

תודה לכל האנשים ולצוות של הרפת שתמכו בי בפרויקט המאתגר הזה.

קבוצת קקאו / אזי גדה, מדריך שנת בר המצווה

הקרובים הקבוצה צפויה להרחיב את המעגל. לצאת מגבולות הקיבוץ, להתחיל לטייל ולהכיר אנשים מעניינים ומקומות חדשים.

ממש בשבוע שעבר זכינו להגיע לקיבוץ דתי - קבוצת יבנה, שאירחו אותנו ואת קיבוץ צאלים. דיברנו עם רב הקיבוץ, עלינו על הטרקטור וכמובן שאכלנו את מה שבישלנו. בהמשך מתוכננות פעילויות נוספות עם קבוצות אלה, יום מיוחד בירושלים בחופשת חנוכה, וכמובן שגם נארח אותם אצלנו בקיבוץ. בשבועות הקרובים נפגיש את הקבוצה בשיתוף פעולה מיוחד עם נערים מבית פישמן (נוער אוטיסטי) ונעבור פעילויות ביחד.

שילוב בנעורים: במקביל לפעילויות הקבוצתיות, אנו שמים דגש על שילוב הנערים במסגרת הנעורים. זהו שלב קריטי בהתפתחותם החברתית, והשתלבותם בפעילויות הנעורים מהווה בסיס חשוב להמשך דרכם בקהילה.

זאת שנה שנייה שעל אף המציאות הקשה, אנחנו עושים הכל כדי לא לאבד אף מסורת. נמשיך ללוות את הנערים במסע המשמעותי הזה, תוך יצירת חוויות משותפות, העמקת הקשרים, וחיזוק הזהות האישית והקהילתית שלהם.

(אבי היה איתנו בשנה שעברה כ-ש"ש והשנה הוא בן שירות, מדריך שנה שנייה בסנונית ועכשיו גם מדריך של שנת בר המצווה)

בחודשים האחרונים התחלנו את שנת המצווה של קבוצת קקאו. בקבוצתנו: שהם לנל, יאיר קריחלי ונעמי פיקדו.

התחלנו במסע משמעותי של התבגרות, גיבוש וצמיחה.

בחלק ראשון של השנה התרכזנו ב"אני והקבוצה".

פתחנו עם המסורת הוותיקה: משימת הליפופים ובחירת השם.

המשימה הבאה - משימת שטח בחסותו של עומר עציון המדהים 🙏, שאתגר אותנו עם חידות ומשימות שהכריחו את הקבוצה לעבוד בשיתוף פעולה מלא, שבלעדיו לא הייתה האפשרות להתקדם.

קיימנו מספר פעילויות קבוצה בהן "שברנו את הקרח" - בפעילות ייחודית בה למדנו דרך משחק להכיר זה את זה וכקבוצה. כל שבירת קרח הובילה לשיתוף אישי ופתיחות.

בהמשך, שמנו דגש על חיזוק הקשר המשפחתי והמקום של כל אחד במשפחתו. קיימנו את המסורת של ארוחות בוקר מארחות אצל משפחות הקבוצה. בהן קיבלנו הצצה מרגשת לכל בית, שמענו סיפורים, מסורות ואת הייחודיות של כל משפחה. בנוסף, ערכנו פעילות מיוחדת בנושא "המשפחה שלי", בה כל נער יצר מיצג אישי המשקף את מקומו במשפחה ואת השינויים שהוא עובר ויעבור בשנת המצווה.

אחד הרגעים המיוחדים היה סדנת האפייה המשותפת להורים וילדים, שיצרה הזדמנות נפלאה לחיבור, שיחה ולעשייה משותפת.

*המלצה חמה: לחבוש כיסוי עיניים להורה, לקשור מאחורי הגב את הידיים של הילד, וביחד להכין עוגה.

לאחר שבחודשים הראשונים עסקנו בסביבה הקרובה ביותר שלנו, בחודשים

ידידים מארגון KUMISRAEL / גזי אנקר

הם מקבלים יחס חם והוקרה על עבודתם ואני מוריד את שכבות החלודה מהגרמנית שלי מבית ההורים. Win win situation.

DANKE SCHOEN

ארגון Kumisrael, ידידי ישראל מגרמניה, תומכים בדרך כלל בניצולי שואה בישראל בדרך מאוד מיוחדת. בעלי מלאכה באים במהלך חופשה פרטית ועל חשבונם ומשפצים דירות של ניצולי שואה. בתקופה האחרונה הם מגיעים על מנת לסייע בתיקון בתים שנפגעו במלחמה. בכל שבועיים מגיע לנירים צוות המורכב ממתנדבים בני 20 עד 60 ועובדים ביסודיות, חריצות וללא לאות במגוון רחב של משימות שיפוץ לקראת החזרה הביתה.

בכתבה ב- ynet מצוטט איתן לנל כך: "אני מתרגש בכל פעם לראות את החברים האלה מגיעים ופשוט פותחים את הלב עבורנו. הם עובדים קשה ועוזרים לנו לשקם את הקיבוץ שאנחנו כל כך מחכים לחזור אליו."

איך הקשר שלי לתוך הסיפור? אביבה נזה הצגה אותי בפניהם כדובר גרמנית. מיד הרגשתי בצורך שלי להודות להם על כל מה שהם עושים למעננו. הקיבוץ היום כמעט ריק מחברים ודוברי הגרמנית ממילא ספורים. כך מצאתי את עצמי מהר מאוד כנציג לא רשמי של הקיבוץ שנמצא בנירים ודובר את שפתם.

מכיוון שדיבורים לא מספיקים, גייסתי את כישורי הקולניריים על מנת להכין להם ארוחות צהריים. בנוסף הזמנתי אותם לקפה ועוגה אצלנו בבית. באחד המפגשים, בשעות הערב המוקדמות, שאלתי אם כבר אכלו ארוחת ערב, כאשר התשובה הייתה שלילית, אביבה המשיכה לשוחח איתם בסלון, בזמן שאני מכין להם ארוחת ערב ישראלית מושלמת, רק בסיום הארוחה הוגשה העוגה וזה העשבים בקומקום המפורסם.

ערב אחר יצאתי עם כל הקבוצה ל"מיד בר" באבשלום לארוחה ובירה.

המסע שלנו לארה"ז - מיזם פרוג'קט 24 / מירז לוי

"רודף שלום" בניו יורק לערב מרגש במיוחד, "ערב גאלה", בו נכחו כ- 1,000 איש: המשפחות הישראליות, המשפחות המארחות ומשפחות יהודיות אמריקניות נוספות. הערב התחיל בארוחת ערב בסגנון קיבוצי, לאחר מכן עברנו לאולם אחר שבו התקיים הטקס המרכזי שכלל ברכות של רב הקהילה, נציג המשפחות המארחות, יאיר ויזנר, חבר כיתת הכוננות בכרם שלום, אליס אסף, אשתו של לוחם כיתת הכוננות ברעים ויותם צלנר, בן של חבר כיתת הכוננות בעין הבשור.

לבסוף נאם דניאל גרדוס, מייסד "פרוג'קט 24" שסיפר על משמעות המילה "הקפצה": "זו מילה שכל ישראלי שתגיד לו אותה, מיד יזנק, גם מתוך שינה. זה מה שעשו לוחמי כיתת הכוננות ב-7.10 וכך הצילו נפשות רבות, וזה מה שאתם, הקהילה היהודית בניו יורק, עושה מתחילת המלחמה. הוקפצתם לעזור לנו, להיכנס איתנו יחד מתחת לאלונקה". הערב הסתיים בשיר "יש בי אהבה והיא תנצח".

במהלך השבוע, הקהילה היהודית יזמה מפגשים נוספים (בהתאם למיקום מגורי המארחים). כך יצא שאנחנו (נירים) וחברי ניר עוז בילינו יחד הרבה. כמובן שכל משפחה בחרה לאיזה פעילות היא מצטרפת או שלא. המפגשים שמשפחתי בחרה להצטרף אליהם היו: ערב שהנערים/ות הישראלים והאמריקנים הוזמנו למפגש חברתי. ערב זה איפשר לנוער קצת זמן להתנתק מההורים, זמן איכות להכיר יותר לעומק וליצור שיחות אחד על אחד. ערב ברביקיו, שלעומת ערב הגאלה, נכחו בו פחות אנשים, מה שאיפשר לפתח שיחות עם משפחות מארחות אחרות. באחד הבקרים הוזמנו משפחות עם ילדים קטנים למופע בועות מרהיב ובערב אחר הוזמנו כאורחי כבוד

בסוף חודש יוני האחרון עמית שולח לי הודעה שקיבל מטעם אגף הבטחון אשכול, בשיתוף עמותת פרוג'קט 24 - שמתארגנת משלחת הוקרה לרבש"צים וחברי כיתות הכוננות אשר לחמו ב-7.10 יחד עם בני משפחותיהם. המשלחת מתוכננת להתארח בקהילות היהודיות ברחבי ארה"ב. עמית שאל מה דעתי? מיד עניתי (בהתלהבות): "יוווווו.....מתאים ארה"ב".

בספטמבר התקיים ערב הכנה ותיאום ציפיות. האמת שהגעתי מעט מהססת, אבל מהרגע הראשון מייסד המיזם סחף אותי בדבריו, הלהיב וריגש אותי (ורבים אחרים) עד דמעות. במהלך הערב עלו בזום עשרות יהודים אמריקנים שדיברו וסיפרו כמה שהם מחכים ומתרגשים לארח אותנו. יצאתי מהמפגש בהתרגשות עצומה, הרי במשך השנה הלא נורמלית שכולנו עוברים שמענו וראינו את כמות המתנדבים שתורמים מזמנם ומכספם, אבל לא דמיינתי שיפתחו את ביתם הפרטי וירצו לארח לא אדם אחד או שניים אלא משפחות שלמות.

לנסיעה הזו יצאנו כ- 700 חברי כיתות כוננות ובני משפחותיהם, אלמנות ויתומים מ- 27 קיבוצים ומושבים בעוטף עזה והתארחנו ב- 35 קהילות יהודיות בפלורידה ובניו יורק.

ב-10 לנובמבר, יום ראשון בבוקר נחתנו בניו יורק. בשדה חיכה לנו מארק, נציג הקהילה היהודית. כל משפחה קיבלה שקית מלאה הפתעות וחטיפים, מתנה מאחד מבתי הכנסת השותפים במיזם.

במשך שבוע התארחנו אצל שתי משפחות מקסימות, שתיהן סיפרו שהן ממש שמחו לקחת חלק במיזם, הרגישו שהן עושות משהו מיוחד ומשמעותי.

ביום שלישי התכנסנו בבית הכנסת

למשחק NBA של הניו יורק ניקס. האווירה בהיכל הספורט היתה פשוט מחשמלת, הילדים הוזמנו לרדת למגרש לתת כיף לשחקנים - חוויה מטורפת.

בערב שישי הוזמנו חברי נירים וניר עוז ומשפחותיהם לתפילה בבית הכנסת "פארק אווניו", בית כנסת יהודי קונסרבטיבי. כמשפחה מסורתית הישיבה יחד, נשים וגברים, ולשמוע תזמורת שמנגנת תוך כדי שירתם/תפילתם של החזן והחזנית היה מצד אחד מאוד שונה ממה שאנחנו רגילים/מכירים ומצד שני מאוד מיוחד. לקראת סוף התפילה, הוזמנו לבמה חברי כיתות הכוננות והרב בירך אותם והודה להם בשם כולם.

בין מפגש אחד לשני, נהנינו לטייל ברחובות ניו יורק, צ'יינה טאון וסנטרל פארק, נסענו ברכבות, שטנו במעבורת, ראינו את פסל החירות, גשר ברוקלין ועוד... חזרנו עם המון חוויות וזיכרונות שילוו אותנו לכל החיים.

לסיכום - הייתה לנו חוויה מטורפת, זכינו להכיר משפחות יהודיות ולהתחבר אליהן ברגע, נוכחתי לגלות ש"אמא יהודייה" מתנהגת אותו דבר גם אם היא מישראל או מניו יורק - תמיד דואגת שכולם יאכלו וירגישו בנוח. והכי חשוב - מאוד נהניתי מזמן משפחתי בלי הסחות דעת.

תודה למארגני המסע הזה ולשותפים.

סלעית מנירים, סלעית זשון מפרויקט עדות 710

שדרות - השנה 2011.
בשנת 1987 עזבנו, משפחה צעירה עם
תינוק, את נירים.
הקסמים הפכו לקאסמים.

6/10/2023

פעם ראשונה אחרי 3 שנים שהיו לי
קשות מאוד, נוסעת לבקר את חברי
ממעלה הבשור שם גדלתי והתעצבתי
הרבה מעבר למה שהבנתי.
לנו הקיבוצניקים יש כמה קבוצות
השתייכות מעבר למשפחה וישוב -
חברי הקבוצה המקורית מהקיבוץ, חברי
הקבוצה ב"מוסד החינוכי" ועוד.
כל אלו הם אחים ולפעמים אפילו יותר
מאחים.

כך יצאתי למקום שעושה לי טוב בלב,
לשישבת, בהתחלה לאזכרה לרשל
בשדה ניצן, ואז לניר יצחק לבקר
ולצחוק עם חברים ואם נחשון ולימור
יחזרו מאירוע משפחתי מספיק מוקדם,
מחכה לי מיטה אצלם.
ואז למגן איפה שיש לי צימר פרטי אצל
שצקי ויפה.

שם תכננתי לישון בלילה ולחזור לניר
יצחק או לקפוץ לנירים ששם גליה
היתה עסוקה לארח את הבנות והנכדים
שבאו לחג הקיבוץ.

לצדי הדרכים יש המון שלטים לקראת
בחירות למועצה האזורית - את גדי
ירקוני אני מכירה, את השאר אני לא
מכירה וכהרגלי אני מתחקרת את מי
שאיני לגבי כל אחד מהמועמדים ובעד
מי 'אנחנו'. השם של תמר קדם ותמונתה
הצעירה מושכים את תשומת הלב...

היה דיבור ללכת בכל זאת לנירים - בכל
זאת חג הקיבוץ... ובשום אופן לא
לפספס את השקיעה.

שנ"צ וקפה ומלא החלטות על
אפשרויות, עלי רק לבחור, סוכות שני.
אני קמה משנת היופי ומשהו אומר לי
שאני מוצפת והשקיעה בעיצומה
ושבעצם אני מעדיפה לחזור לטבעון.
אין שום הסבר לכך - ואני נכנסת לרכב
עם שק בוטנים ומצלמה ועולה לשייח'

כשהיינו ילדים היה לנו עניין עם
האופק.

אולי רק לי... האופק מצד מערב היה
מלא קסמים - למרות ששטח האדמה
היה שטוח ומישורי - לדמיון לא היו
מגבלות.

הגבול היה למעשה תעלה שלאורכה
עמדו חיילי האו"ם שהגיעו מהודו.
אבא שלי היה לוקח אותנו לשדות בתור
רכז הפלחה והיינו רואים את חיילי
האו"ם וגם זה נתן בוסט לדמיון.
עמדנו בפישוק מעל התעלה ומשחקים
בלהיות פעם בבית ופעם בחו"ל.
לחו"ל קראו מצרים.

בפרוץ ששת הימים הם הסתלקו ומצרים
הפכה לעזה.

בהתחלה היינו נוסעים לעזה לקניות,
לאכול משהו מעניין שנקרא 'סטייק',
לשתות 7UP ועוד.

ההמנון של הקיבוץ היה גרסה מקומית
של שיר לשלום - "תראו רבותי שיגיע
היום אצלנו בגבול יהיה עוד שלום..."

בשבתות לקחנו טרקטור לים - הכרנו
את החופים מהצפון ועד אל עריש.
בצבא הדרכתי כמשק"ית חוויה בעזה -
אני זוכרת עיר שיש לה עבר.

במקביל הדמיון קיבל 'הרחבה' לפדאיון
והמסתננים והמחבלים... זוכרת את
עצמי משננת נאום לאלו שיבואו להרוג
אותנו שאני בעד שתי מדינות לשני
עמים והולכת להפגנות של שלום עכשיו
ושלהרוג אותי/אותנו זה להרוג את
התקוה.

גדלנו על האמונה שחיי אדם קדושים,
ששוויון הוא שוויון הזדמנויות, שכולנו
ערבים זה לזה ושום נרעיף טוב נגייס
את המתנגדים לשורותינו. הם 'כזה יראו
ויעשו'. הזדעזענו ממצב העזתים
והתרענו על כך בכל דרך שהכרנו.

אח שלי שגיא בשן ז"ל היה לימים כתב
של חדשות ערוץ 2, והיה הראשון לשדר
את הלא יאומן - פצמ"רים נורים לעבר

במגן לצלם את השקיעה. יצא לא מרהיב במיוחד. אני בדרך הביתה.

שבעה באוקטובר 23

נחשי מעיר אותי ב-7:30 – נחשון מניר יצחק הוא בכלל דב עצל שלא מדבר אלא מסמס. 7:30 זו לא שעה שהוא מכיר בטח לא בשבת.
"מי מכין לך קפה?"

אני בבית, חזרתי בסוף, למה אתה ער? זוועות ההשפלה וההפקרה היו נוכחות מהרגע הראשון – כמי שמשום מה לא היתה ביום הזה שם, הפעלתי את כל המסכים על כל רשת החדשות – למזלי לא הכרתי את האפשרות של טלגרם, אחרת הייתי גם שם. המחשבה שמישהו משלנו חייב היה לעזור לזה לקרות – ואני שונאת קונספירציות – זה מפריע לי להלך המחשבה.

נראה שביום הזה כל מה שיצא ממני היה רק – לא יכול להיות... מה פתאום? ולטפוח על המצח איך החלטתי לחזור הביתה – מאיפה זה בא? אם הייתי נשארת הייתי כנראה משתינה לתוך סיר של הנכדה של שצקי ויפה כמוהם.

לקח לי הרבה מאוד זמן להפסיק להזדעזע מהמציאות.

הלוויה של דורון בן כיתה של שגיא אחי, חלק מנוף הקיבוץ ובתו מור שנרצחו בביתם על הבוקר, נערכה בקיבוץ שדה בוקר.

היה מזעזע לראות את כל החברים שהם תמיד חזקים ונחושים – שבורים ורועדים מבפנים.

לשמוע על אח של יהודה שנחשב נעדר, לפגוש את ההורים של יגב שנחטף עם אשתו רימון, לשמוע על חנה ונדב. אנשים שהם חלק מנוף מולדתי.

"אני חייבת לעשות משהו"

לא רוצה להעיק ולא בטוחה שאני יודעת איך לגשת ומה לעשות.

כרפתנית לשעבר נאלצתי להודות בפני עצמי שאני בעצם בכלל לא בכושר לעזור לחליבה, שחקלאות היא לא הקטע שלי – גם מגיוסים בכותנה הייתי מברזזה...

עד שקובי מידן – שהוא ואני נפגשים אצלי בסלון מדי יום שישי – אירח כמה אנשים שדיברו על פרויקט תיעוד של כל הניצולים מה'שבעה' בנגב המערבי. בפייסבוק שלי התיצב חבר בשם ארי בלוך וסיפר שהוא לוקח חלק בפרויקט של "עדות 710".

הוא חיבר אותי למיזם המופלא הזה וכל השאר קורה ומתהווה מאז.

פעם לא מזמן צילמתי את אבא שלי מספר על מלחמות ישראל. אז נרשמתי לפרויקט בתור צלמת ומראיינת. התפללתי שיעבור בשלום.

בראיון הראשון, המראיינת היתה תלמידה וחברה של אלכס דנציג מניר עוז שהיה חטוף בעזה. משפט שעד היום לא מתישב לי כמשפט הגיוני, אבל זה סיפור איום ונורא אחר.

רעדתי או הייתי משותקת לסירוגין מחרדת הקודש שחשתי כלפי העד – איש כיתת כוננות מקיבוץ ארז.

כשהמצלמה נכבתה הוא שיתף בסיפורי זוועה שמשום מה חסך מהעדות שלו – דברים שלא באים בחשבון בעולם. עד כמה שזה נורא – חשוב לדבר על זה ולשם שינוי לא להצטנע ולחסוך מהשומעים את הזוועה כי יגיע היום ומרוב זעזוע יהיו מי שיאמרו ש'לא היה כל כך נורא' – וזה לא בא בחשבון!

די מהר הבנתי כמה דברים חשובים –

1. יש לקיבונצניקים שפה ומניירות שזר לא יבין – אני כ'דוברת השפה' יכולה לתווך אותה לא רע.

2. כל, אבל כל, מי שהיה שם מחזיק סיפור שהוא חלק מפאזל שלם של עדויות – ודוקא אלו שלא 'נלחמו' בעזרת נשק וכל זה, אלא בהימנעות מאיבוד השפיות לבד בממ"ד, או בדאגה ליקרים להם או 'סתם' בחיפוש הסדר הנכון אדמה למטה שמיים למעלה – שהתערער לגמרי.

3. אופן ההקשבה שונה וייחודי – סוג של הקשבה עמוקה שמשאירה אותי

הסופר-חשובים - עריכת וידאו כולל תיקונים של תאורה או סאונד, נקיון העדות המלאה מרעשים מיותרים, עריכת תקציר של כ-5 דקות מכל עדות (ואיך זה קשור לשואה?)

תמלול, עריכת תוכן, עיצובים שונים כמו אקספו... קבלת אישור מהעדים - סוג של מבט אחרון לפני פרסום, ופרסום באתר וביוטיוב.

במקביל לעבודה שלי כמנהלת שיווק דיגיטלי/סושיאל בעמותה למשפחות בריאות הנפש - פיניתי יום בשבוע לטובת העניין ומאז אני בדרכים.

דברים שקלטתי והשפיעו עלי במהלך הדרך:

- ותיקי הקיבוץ הולכים לאיבוד לתוך עצמם - חלקם נפטרו וחלקם לא מסוגלים לתת עדות.
- שכבת הביניים - 50-70 עדיין לא ששים לשתף את סיפורם.
- יש למצוא את השותפים הרלוונטים בקהילות לגיוס העדים מבפנים.
- חשוב להקפיד על העקרון הכל כך חשוב של "עדות 710" - לכבד מאוד את מצבו של העד - גם אם נסעתי מטבעון לאופקים, והעד החליט שהוא לא מסוגל לתת עדות, לברך אותו ולשוב כשיתאים. במילים אחרות - אנחנו עוסקים באוכלוסיה עצומה שכולם בחווית טראומה - לכן גם ההצעה לתת עדות היא "לא לו המעוניינים לספר את סיפורם ומסוגלים לכך בעת הזו".
- העבודה בצמדים מועילה גם לחוסן הנפשי שלנו. יש עם מי לדבר לפני ואחרי על החוויה המיוחדת שלנו כאנשי תיעוד.
- מתנדבי הפרויקט 'עדות 710' פשוט נפלאים ומסורים כל כך שאין מילים.
- היצירתיות והמחויבות של "עדות 710" ממש השראה!
- שהדרך עוד כל כך ארוכה להגיע לכל אחת ואחד - והעניין לא מתישן.

ואת האסוציאציות שלי מחוץ לעניין, שהכרתי מימי כמאמנת בעבר - היא זו שתעזור לי להצליח לעמוד בעומס הנפשי המתבקש מעצם העניין.

4. ההיכרות האישית שלי עם אנשי הקיבוצים יכולה להועיל כאן.

5. מדובר בראיון שמהותו הקשבה ויש בו ערך 'תרפויטי' ולו רק בשל העובדה שהעד מדבר מול המצלמה ואין בלתו.

6. העד הוא במרכז העדות שלו. לא רק במובן שזה הוא שמדבר, אלא הוא גם 'בעל הבית' של העדות - ולכן הוא יכול להחליט מה יקרה איתה, תתפרסם? תלך למחקר? תיגנז ותישאר רק ברשותו...

7. המצלמה שלי לא מתאימה. או שהיא לא מכוונת נכון או ש...בקיזור - הרצפה עקומה.

נרשמתי כרכזת קהילות - נירים, ניר יצחק בפרויקט עדות 710.

אחרי הביקור הראשון במלון המלך שלמה באילת, הבנתי שה'נכון' הוא לעבוד כמו 'ב'מבצע' - בדומה לאופן התיעוד של קהילת בארי שנעשה בחודש הראשון - להיות איתם במלון ולעשות סדרות של עדויות.

הקיבוצניקים מאוד קנאים לפרטיותם, נזהרים שלא לעורר פרובוקציות ולא 'להגזים' ברגשנות.

איך כל זה יושב עם ארוע בסדר גודל של ה'שבעה'?

פשוט לא. כאן חשוב ודחוף לוותר על ההגנות של פעם.

הימים הוכיחו שכל מוסכמה שהיתה, הפכה לבלתי רלוונטית - מקדושת החיים, הפרטיות ואצילות הנפש שלא מתלהמת, לא כועסת ולא נרגשת...

הקיבוצניקים רגילים להיות מנוהלים יחד. אם הדמות הנכונה תקרא לכולם להעיד זה ילך בקלות יותר מאשר לגשת אליהם באופן אישי. כוחה של קהילה.

יש כאן המון עבודה - למצוא את העדים, להציע להם למסור עדות מול מצלמה, לתאם איתם ועם הצוות - להעלות את החומרים למאגר העדויות של הפרויקט 'עדות 710' - לעקוב אחר קצב ההתקדמות של השלבים

עם ההורים תמר ועמוס, בשדות נירים

עד היום הייתי מעורבת בעדויות של 169 עדים, מתוכם 70 מנירים.

בתפקידי כרכזת קהילה אני מצלמת, מראינת וגם תחקירנית. תפקיד התחקיר לאתר ולהביא עדים למסור עדות.

כבת נירים שעזבה לפני כ-37 שנים, אני מתפלאת בכל פעם, עד כמה אני מזדהה עם נירים וכמה איכפת לי. אני מתרגשת מכל מפגש ובכל ראיון. חשוב לי שתספרו ותתנו עדות. כל עדות מוסיפה עוד משהו לתמונה הכללית שנוצרת ממכלול העדויות שנאספות.

בנירים נעם רובינשטיין מקשר עם סלעית ועם הפרויקט ואפשר לתאם דרכו מסירת עדות, או להרשם דרך האתר:

[/https://www.edut710.org](https://www.edut710.org)

דרך האתר ניתן גם לצפות בעדויות.

מוזמנים להאזין לכתבה המרגשת הזו:

<https://www.kan.org.il/content/kan/podcasts/p-8278/840710>

לקט של קטעים מתוך מכתבים / סולו

13.11.48 (חיים כותב מדנגור) ...אני צריך לגשת לספר כי שערותי נורא ארוכות. אני יכול לקלוע צמות. יש לי תלתלים כמו לכיבשה!

בעינין האפיה. ... בזמן האחרון לא מצליח לנו הלחם ואנחנו עושים כל מיני נסיונות שונים ומשונים כדי להציל אותו. לא הצלחנו ואז הזמנו את האופה מגבולות, שילמד את החדשים ואז אודיע לסידור שאני מבקש לא לעבוד יותר באפיה.

אתמול "זכיתי" לשמוע לראשונה הפגזה מצרית. הם השליכו 3 פגזים שלא קלעו. כלל לא התרגשתי. המשכתי לישון בעמדה... בינתיים נשרפו העוגות בתנור, אבל שאול (המפקד) לא נתן לי לחזור למאפיה. אז אני לא אשם.

ורד, שבא מראשון, סיפר לי ששם מעלים עכשיו הצעה חדשה בעד העישון ברוב קטן מאד. החברים שלא מעשנים רוצים לקבל משהו "במקום". באותו הסכום, למשל שוקולד. התקציב השנתי יהיה בערך 8 לא"י למעשן. אם יקציבו ללא-מעשן 8 לא"י, לשוקולד, זה יהיה לא רע. זאת הצעה של שיפרון. זאת הצעה ילדותית מאד, ואני מתנגד לה, אבל זה עדין לא מבוסס על שיקול הגיוני. אף אחד מהמעשנים לא טוען שאי אפשר להיגמל מזה. העישון גורם להם פשוט תענוג ואינם רוצים לוותר על זה.... הם רואים בחברים המתנגדים כעין פגיעה בחופש הפרט. אם ישנו שיויון בקיבוץ ונותנים לחברים ליהנות ממותרות, אז למה שלא יתנו לכל החברים ליהנות, כמובן בגבולות תקציב מסוים? אם נכיר בעישון כעין מחלה, אז, בלית ברירה צריך לאשר ל"חולים" את העישון ומי שלא חולה לא יקבל במקום.

נסענו כי התגעגענו / שני אפרים

בסוף נובמבר נסעתי לאילת עם טס, אמא שלה, טליה (אחות של דורון ז"ל) ונורלין (נטלי). נסענו לנפוש וגם להראות לנורלין ולאמא של טס את העיר שבה שהינו בזמן הפינוי ולפגוש את צוות מלון המלך שלמה.

פרנקו והצוות התרגשו מאוד לפגוש אותנו. הזמינו את כולנו לאכול והקשיבו בצמא לנורלין שסיפרה על התקופה הארוכה בה הייתה בשבי החמאס.

צוות המלון ביקש למסור לכולנו ד"ש חם.

אני ממליצה למי שמגיע לאילת לבקר במלון ולזכות שם בחיבוק החם של הצוות המוכר והזכור לטוב.

אתמול עבדתי עם אלישע ועם ז'ול בחפירת מקלט חדש. עומקו כ-4 מטר. זה ממש עמוק, אבל זה חיוני כדי שנוכל להניח תקרה עבה שתגן מפני הפגזות... חסרים מאד חמרי בנין כמו ברזלים לתמיכת התיקרה ופחים לציפוי הקירות. את זה משיגים מבתיים ערביים שנעזבו וגם רוצים לפרק את קו הטלפונים מעזה לב"ש. אז יהיו לנו עמודים חזקים לרוב.

את הימים אני מבלה בעבודה קלה ובמנוחה ארוכה כי במקלטים אפשר לישון מתי שרוצים וכמה שרוצים בגלל החושך ששורר בהם.... הבוקר הייתי בתצפית. הסתכלתי סביב וראיתי את מסלולי הטנקים המצרים ביום ההתקפה. הם הגיעו ממש עד הגדר והשער, ופלא הוא שברובים בלבד הצליחו לגרשם. היום כבר לא נצליח לעשות זאת... מרחוק רואים את לוח השיש שעליו חרוטים 8 שמות החברים שנפלו בהתקפה. אני מתפלא באיזה פשטות מסביר אחד החברים "כאן, במקום הזה, נהרג דודו ואפרים וכאן נפל גיורא..."

חושבים עכשיו על ביקור של כל החברים מראשון למשך יומיים בימי החג.

כאן די נעים ונחמד, אבל יש כמה חברים שמגלים חולשה ומתח ויחליפו אותם עם חברים מראשון.

היום גמרתי את העבודה ב-2 והתרחצתי. עכשיו מתקלחים כאן אחת לשבוע, אבל אפשר להתרחץ כל יום כמה שצריך. לי, בתור אופה, מותר להתקלח אפילו כל יום, אבל אני לא עושה את זה כי אינני אוהב לנצל כל מיני זכויות-יתר כאלה. אח"כ עשיתי ניקיון במיטה שלי. הוצאתי את כלי המיטה החוצה, לשמש, ופיזרתי ד.ד.ט.

ליד המקלט יש עמדת צלפים. זאת עמדה נמוכה שאפשר רק לשכב בתוכה ונכנסים בזחילה.

...אנחנו נגד שיויון "הוטנטוטי", שאומר למשל שאם לא יכולים לקבל רהיטים יפים או מזרונים נוחים או בגדים יפים, אז שלאף אחד לא יהיה. לא מצאתי שום היגיון לשיקול הזה...ביחס לעישון לא התקיים ברור נוסף וממשיכים לעשן "חפשי". לי זה לא עושה דאגות כמו לחברים בראשון, אבל אני עדין לא לוקח את העניין ברצינות.

...היום ברחו אחת הסוסות. ז'קי רדף אחריה על הסוסה השניה מ-6 בבוקר עד 6 בערב והגיע עד צאלים וחזר, הרוג מאד, עם שתי הסוסות.

מוסה תנורי (היה קשר באיטליה מטעם הפלמ"ח בענייני עליה ב') הגיע ארצה ליום אחד וסיפר צ'יזבאטים מאיטליה.

דנגור 4.9.48 עכשיו 10 בבוקר. יצאתי מן המקלט. כמה חברים כיבדו אותי בעוגה, שאפו ליום הולדת של אחד מהם. זאת היתה עוגה של מצות כי הלחם לא מגיע כבר כמה ימים באופן מסודר. אז קורה שבבוקר אוכלים לחם ואח"כ רק מצות ובערב נשארו רק צנימים, אבל....לא נמות מרעב כי יש מחסן חרום שעוד לא נגענו בו. המחסור הוא בגלל קלקול התנור של גבולות. בינתיים הביאו לנו תנור וחבר, שילמד אותנו לאפות לחם ועוגות ופשטידות לרוב.... ביחס למים, שוב נכנסנו למצב של חרום כי חיבלו בקו. המים יגיעו רק בעוד כמה ימים עד שחיימקה יספיק להלחים את כל החורים לאורך הקו. בעקבות זאת הוכרז על מקלחת אחת לשבוע. רחצה רגילה אפשרית כרגיל. מצחצחים את השיניים "רק כשיש מה להוריד".

חלוקת הבגדים מתקיימת אחת לשבועיים. עכשיו יתכן שלא יוכלו לכבס, אבל יש די בגדים ונעליים... יש רק דברים קטנים שחסרים, לא מפני שאין, אלא מפני שלא ביקשו אותם מראשון.

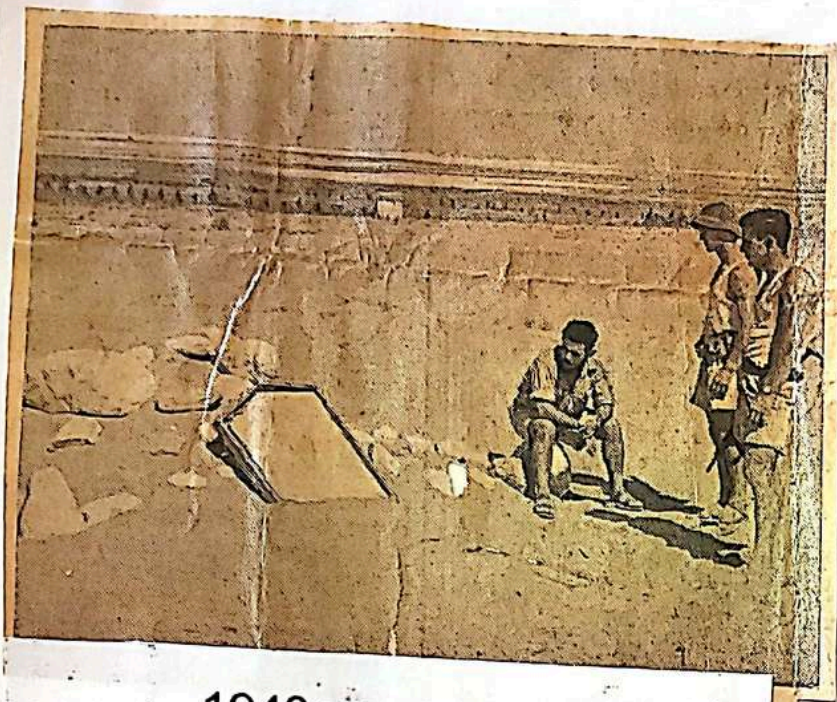

"ברמס" (הח' ברכה מן הבולגרים) יצא לפעולה עם קבוצת חיילים ולא חזר. לא ברור מה קרה לו. חיפשנו אותו בכל הסביבה והוא לא נמצא, פשוט "נעדר".

אנחנו אופים עכשיו לחם גם בשביל מבטחים. הם צריכים לקחת את הלחם מדי יום עם סוס, אבל הם לא באו כבר כמה ימים... הם אמרו לנו שהסוס שלהם זקן ולא יגיע עד נירים. הוא ימות בדרך. הם ביקשו שאולי אנחנו נביא להם את הלחם על הסוס שלנו. ענינו להם שרק אם יבוא אוטו נשלח להם את הלחם. לא נשלח עם הסוס שלנו. אגב, אמש ראיתי את הסוס שלהם רץ ליד מכונית נוסעת וכמעט השיג אותה..... (מסתבר שהם פשוט פחדו לבוא אלינו כדי לקחת את הלחם!) למחרת הם שוב שאלו האם נוכל להביא להם את הלחם. שאלו (המפקד) ענה להם בשלילה, כמו אתמול. אז, פתאום בא הסוס ("הזקן") בדהרה ולקח את הלחם ...

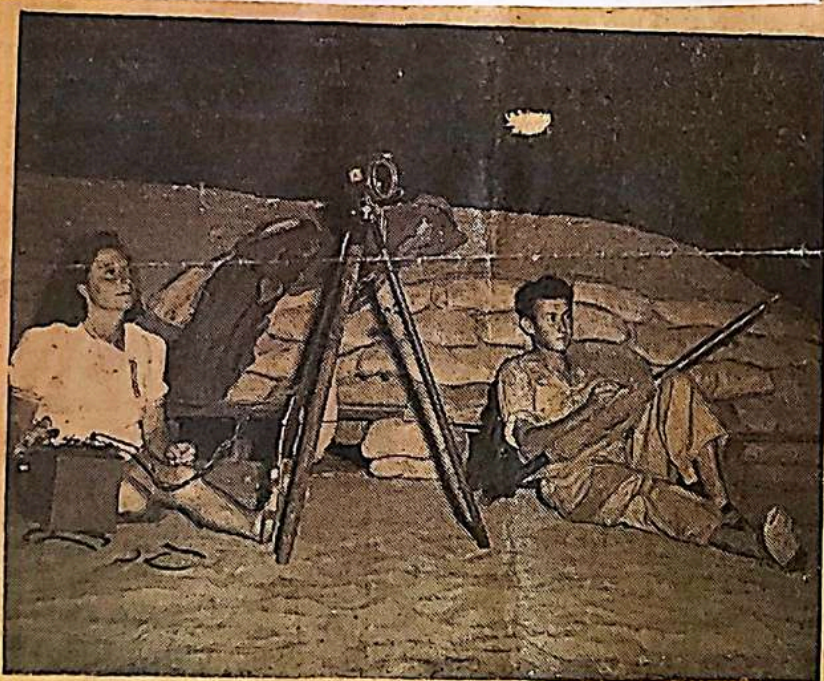
ציונות TEATIME. ממרח "בלתי מזוהה משאריות דג",
מהצבא הבריטי או צה"ל, שימש "דליקטס" בארוחות 4
בנוסף על ריבה מדוללת במים !

ליד קבר האחים בדנגור 1948
יושב: אמנון דגיאלי
עומדים: משה גרינברג וסולו (עם כובע)

סולו מתקלח בפחית
שימורים במקלחת
מאולתרת, דנגור 48
בעזרת החבר ג'ול .

*
בתמונה למטה: מקלחת בנגב.

פה מליד..

יום הולדת למתן / מעשה תייר (אח של אסתר)

אני נסחף עם הזרם ומגיע לשולי ההתקהלות במרכז עינב צנגאוקר מחובקת ומתחבקת עם מפגינים. אני מסתכל מרחוק, הלב יוצא אליה, אני מתקדם לחבק להגיד מילה טובה, אבל משנה כיוון קצת לפני שאני מגיע אליה.

הרכבת מזמן יצאה מהתחנה ואני עדיין משוטט, מביט באנשים, שומע את הקולות, התחינות, הבקשות של אנשים שעזבו הכל ומשתתפים במאבק שאין צודק ממנו. אני מסתובב בתוכם, נע בין ייאוש לתקווה, מעריץ את הלהט, האמונה, המסירות.

אני מסתובב בשקט, דומם בתוך כל ההמולה והקריאות, צועק וצורח בלי להוציא הברה מהפה וכואב, כואב את כאב ההורים והאחים שאני מזהה בתוך הקהל ובוכה על האובדן שלי שלנו שפתאום כל כך נוכח.

סוף שנה ואני מסיים חברות של למעלה משלושים שנים בהנהלה משקית בלהב, תכננתי לכתוב כתבה סנטימנטלית על התקופה שעברנו עם מס' אנקדוטות משעשעות, לדוגמה: בתחילת דרכי בוועדה איוון הדר היה מכין חוברות עבודה מהוונות על כל הענפים ואני (בוגר החוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב), חף מכל השכלה כלכלית, הייתי בטוח שהיוון בא מהשם איוון...

ואז הגיע יום רביעי... שעת ערב מוקדמת, אני פוסע מכיכר החטופים לעזריאלי לתפוס רכבת הביתה. אני מתקרב לרחוב בגין כשקולות שהולכים ומתחזקים מקבלים את פני, עד שאני מוצא את עצמי בליבה של הפגנה סוערת לשחרור החטופים. הפגנה שבכמותה הייתי עשרות פעמים. אני עוצר על מנת להביע סולידריות ולהעביר את הזמן עד לרכבת. היום מציינים יום הולדת שני בשבי למתן צנגאוקר.

אני מקשיב לקולות התופים הרועמים בקצב אחיד, המיקרופונים שצועקים "חיים, חיים, רוצים אותם חיים", "חיים וחיות ולא בארונות" ופתאום זה מתפרץ אצלי ואני דומע ללא שליטה. אני מפקיר את עצמי לדמעות, לא מנסה לנגב או להסתיר. קורא את השלטים, מסתכל במפגינים החוזרים בקולי קולות אחרי הקול שמוביל את ההפגנה ודומע.

לפרקים ההפגנה מתרחשת בשולי הכביש ולעיתים אנחנו חוסמים את התנועה, מתחננים לנהגים שיצטרפו, שייבינו... מרחוק אני רואה דמות מוכרת שנושאת שלט גדול - מנשה, איש יקר, אני ניגש. אנחנו מתחבקים, מחליפים מספר מילים ונישאים בזרם של ההולכים. בסיבוב אני נפגש עם עוד אחת מימי תנועת הנוער ואחד מחדר המשפחות והרבה הרבה פרצופים מוכרים שמהנהנים אחד לשני בראש.

אזי אזי / מילים: עודד אזיער לחן: משה וילנסקי

אירית חפץ שהביאה את השיר,
מתייחסת אליו:

אנחנו כאן, בהמשך התיב מול אויב
נוראי שעומד מולנו.

אנחנו לא חושבים אפילו לרגע שאפשר
בלי גבורת המקבים, בלי גבורת הסדירים
והמילואימנים.

אבל אנחנו כמהים מחכים מקווים,
שבשובם, האור יקרן בעוז ויראה את
הכיוון לשקט, שלווה, ואפילו לכיוון
החלום הדמיוני שפעם יהיה כאן שלום.

אָבִי אָבִי הַגִּידָה נָא לִי
מִדּוּעַ הַלַּיְלָה שְׁחֹר וְאָפֵל
וְרוּחַ מְסִיעַ קִרְעִי עֲרֻפִּל?

אָפֵל יִלְדִי, הַלַּיְלָה אָפֵל
וְרוּחַ עוֹבֵר וּמְסַפֵּר סוּדוֹתָיו
עַל אֵב שְׁמֵרֵד עִם חֲמֶשֶׁת בָּנָיו

הַגִּד אָבִי, מֵאֵין עָלָה
מֵאֵין עָלָה הַלִּפִּיד הַבוֹעֵר
וְלָמָּה יָרוּץ בְּדֶרֶכְנוּ וַיִּמָּהֵר?

עָלָה יִלְדִי, עָלָה הַלִּפִּיד
מִשְׁדּוֹת מוֹדִיעִין אֶל מִשְׁעוֹל הַקְּבָרִים
לְזָרַע כָּלוּ שְׁלֵהָבוֹת וְאוּרִים

וְאִי הַשְּׁבִיל, אֵינָה הַמִּשְׁעוֹל
אֵינָה הַמִּשְׁעוֹל זֶה עֲתִיק הַדּוֹרוֹת
בּוֹ רֵץ הַלִּפִּיד וְזוֹרַע אוֹרוֹת?

בִּהַר בְּגִיא עוֹבֵר הַמִּשְׁעוֹל
מִמָּרוֹם הַגָּלִיל עַד אֵילַת וְהֵימָּה
עַל שְׁדוֹת גִּבּוֹרִים שֶׁנִּפְּלוּ עַל חֲרָבָם

וְעוֹד אָבִי, אָמַר לִי כֵּךְ זֹאת
מִדּוּעַ הַלַּיְלָה מְכַל הַלֵּילוֹת
זוֹרְחִים הָאוּרִים וּמִקְבִּים לַעֲלוֹת?

מִדּוֹר לְדוֹר, יִלְדִי, זֶה הָאוֹת
זוֹרֵחַ הָאוֹר וְעוֹלָה וּמִלְבָּלָב
בְּלַיְלָה הַזֶּה לֵיל כ"ד כֶּסֶלִי

אֵין כְּמוֹ אֶהְבָּה
וְאֵין כְּמוֹ בֵּית
וְאֵין כְּמוֹ אֶהְבָּה שְׁנוֹתֶנֶת בֵּית
וְאֵין כְּמוֹ בֵּית שְׁנוֹתֵן
אֶהְבָּה